

Syksy 2023

Suomen kansallinen standardointistrategia

Standardit hallitusohjelmassa

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa linjataan, että hallitus laatii standardointistrategian vahvistamaan Suomen kilpailukykyä. Lisäksi hallitusohjelman mukaan standardointitoiminnan valtionapua tullaan leikkaamaan vuodesta 2024.

Standardit ovat osa innovaatioiden infrastruktuuria. Ne ovat kriittinen osatekijä innovaatioiden kaupallistamisessa. Standardit ovat kaupan pelisääntöjä ja ne parantavat elämänlaatua lisäämällä turvallisuutta yhteentoimivuutta ja sujuvuutta.

Suomessa tarvitaan ministeriöiden, elinkeinoelämän edustajien, kilpailukykytoimijoiden ja standardointiorganisaatioiden yhteistä keskustelua ja päätöksentekoa siitä, kuinka standardointi saadaan tehokkaasti tukemaan Suomen kilpailukykyä nyt ja tulevaisuudessa. Strategisesta standardoinnista tulee saada yhtä vahva työkalu kilpailukyvyn edistämiseksi kuin verrokkimaissamme.

On tärkeää, että hallitusohjelman kirjauksen mukainen standardointistrategia laaditaan viipymättä, tiiviissä yhteydessä teollisuuspoliittiseen strategiaan. Standardointistrategiassa tulee ottaa myös kantaa standardointitoiminnan rahoituksen allokointiin, jotta toiminta voidaan järjestää tulevaisuudessa mahdollisimman tehokkaasti.

Standardointistrategian tavoitteet

Suomessa käynnistyvän kansallisen strategiatyön tulee koota yhteen toimenpiteet, joilla standardoinnin tarjoamat mahdollisuudet valjastetaan tukemaan Suomen kilpailukykyä.

Strategiassa on tunnistettava ne alat, tuotteet ja palvelut, joissa Suomi näkee tulevaisuudessa vientipotentiaalia, tai mahdollisuuksia kansainväliseen rahoitukseen.

Niiden kansainvälistä standardointia tulee hyödyntää ennakoivasti ja aktiivisesti kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Standardien strategisemmalla käytöllä vahvistetaan Suomen kilpailukykyä kokonaisvaltaisesti. Standardoinnin strategisen käytön lisäämiseksi standardointistrategian tavoitteiksi tulisi asettaa:

- Suomen kilpailukyvyn kannalta keskeisten strategisten standardointitarpeiden ennakointi ja priorisointi ja vaikuttaminen näihin kansainvälisesti

Syksy 2023

- Standardointiosaamisen vahvistaminen korkeamman asteen oppilaitoksissa, teollisuudessa ja pk-yrityksissä sekä kansalaisyhteiskunnassa
- Innovaatiotoiminnan tukeminen
- Yritysten, tutkimuslaitosten ja muiden sidosryhmien aktiivisen osallistumisen lisääminen standardointiin
- Suomalaisen standardointijärjestelmän yhdenmukaistaminen ja hallinnon kehittäminen

Strategian kohderyhmät

Strategian kohderyhminä ovat valtionhallinto, kansalliset standardointiorganisaatiot, yritykset, korkeamman asteen oppilaitokset, yliopistot, kunnat. Tunnistettuja toimijoita erityisesti 1) viranomaisvalvonta & julkinen kilpailutus, 2) liike-elämän ylin ja operatiivinen johto, 3) tutkimus, kehitys, innovaatiot, 4) lainsäätäjät

Strategiassa määriteltävät toimenpiteet

Kansallisen strategian tulee muodostaa tiekartta, jonka avulla standardointi jalkautetaan toiminnaksi kohderyhmissä. Jotta standardointia voidaan Suomessa hyödyntää strategisemmin kilpailukyvyyn vahvistamisessa, tulee strategiassa määritellä:

- Suomen kilpailukyvyyn kannalta kriittiset standardointitarpeet ja -alueet
- Toimenpiteet, joilla näitä ennakoidaan ja priorisoidaan
- Standardointiin osallistumista ja vaikuttamista edistävät keinot.
- Keinot, joilla standardoinnilla tuetaan innovaatiotoimintaa
- Keinot, joilla strategisen standardoinnin ymmärrystä ja osaamista lisätään etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä ja korkeamman asteen oppilaitoksissa.
- Standardoinnin kansallinen organisoituminen tulevaisuudessa.

Standardointijärjestelmän yhdenmukaistaminen ja hallinnon kehittäminen

Suomi on yksi harvoista Euroopan maista, joissa käytännön standardointityö on organisoitu hajautetusti sektorikohtaisesti niin kutsuttuihin toimialayhteisöihin. Hajautettu järjestelmä on tehoton, sillä se siilouttaa standardointia, hidastaa tiedonsaantia ja näin olleen heikentää mahdollisuutta vaikuttaa ennakoivasti ja kohdennetusti kansainväliseen kehitykseen. Tämä heikentää standardoinnin vaikuttavuutta, varsinkin kun horisontaaliset standardointialueet lisääntyvät jatkuvasti. Hallitusohjelmassa määriteltyjen kustannusleikkausten vuoksi, standardointityön organisoinnin järkevöittäminen on tarpeen. Suomen tulisikin siirtyä muun Euroopan tavoin keskitettyyn standardoinnin hallinnointijärjestelmään.

Syksy 2023

Lisätietoja muiden alueiden strategioista

Euroopan unionin standardointistrategia

[Euroopan unioni julkaisi 2.2.2022 ensimmäisen standardointistrategiansa](#), jossa se määritteli eurooppalaisen standardoinnin painopisteet ja tarvittavat kehitystoimenpiteet, joiden avulla pystytään vahvistamaan Euroopan asemaa maailmanlaajuisessa standardoinnissa. EU:n mukaan standardit muodostavat kilpailukyvyn perustan, ja osallistumalla maailmanlaajuisen standardointiin huolehditaan Euroopan teknologisesta itsenäisyydestä, riippuvuussuhteiden vähentämisestä sekä EU:n arvojen suojelusta.

Eurooppalaisen standardointistrategiaan on kirjattu seuraavat tavoitteet ja keinot:

- Strategisten standardointitarpeiden ennakointi ja priorisointi: standardien laadinnan pitää olla nopeampaa ja linjassa Euroopan tavoitteiden ja arvojen kanssa
- Standardointijärjestelmän yhdenmukaistaminen ja hallinnon kehittäminen
- Euroopan johtoaseman vahvistaminen globaalissa standardoinnissa
- Innovaatiotoiminnan tukeminen
- Standardointiosaamisen varmistaminen tulevaisuudessa

Yhdysvaltain kansallinen standardointistrategia kriittisille teknologioille

Yhdysvaltain kansallinen standardointistrategia kriittisten uusien ja nousevien teknologioiden alalla ([National Standards Strategy for Critical and Emerging Technologies, CET's](#)) pyrkii edistämään kehittyvien teknologioiden, kuten viestintä- ja verkottumistechnologioiden, puolijohde-, mikroelektronikka- ja tekoälysovellusten, bioteknologioiden, energiantuotannon, kvanttiteknologioiden ja muiden, kehitystä. Tavoitteena on vahvistaa Yhdysvaltain asemaa kansainvälisessä standardoinnissa ja edistää taloudellista kasvua.

Strategiassaan Yhdysvallat pyrkii

- lisäämään investointeja standardointia edeltävään tutkimukseen, innovaatiotoimintaan ja huipputieteen edistämiseen
- kasvattamaan yritysten ja tutkimuslaitosten sekä muiden sidosryhmien aktiivista osallistumista standardointityöhön
- vahvistamaan standardointiosaamista korkeamman asteen oppilaitoksissa, teollisuudessa ja pienissä ja keskisuurissa yrityksissä sekä kansalaisyhteiskunnassa
- turvaamaan kansainvälisen standardointityön integriteetin, avoimuuden ja riippumattomuuden.

Syksy 2023

Ruotsin standardointistrategia

Ruotsi on hyödyntänyt standardointia strategisesti kilpailukykyä vahvistamiseksi vuosia. [Ruotsin kansallinen standardointistrategia](#) (2015) on tukenut maan kilpailukykyä edistäviä toimenpiteitä vahvasti. Ruotsi onkin noussut pohjoismaista aktiivisimmaksi maaksi maailmanlaajuisessa ISO-standardoinnissa. Ruotsin strategiassa määritellään visio standardoinnille, kolme pilaria, joilla on alatavoitteet sekä priorisoidut alat.

Ruotsin standardoinnin kolme pilaria:

1. Ennakointi & fokus; oikea ajoitus ja sellaisten alojen tunnistaminen, jotka ovat tärkeitä kilpailukykyyn näkökulmasta.
2. Saavutettavuus & käytettävyys, jossa tavoitellaan yhdenmukaisuutta ja selkeyttä.
3. Tieto & ymmärrys, eri avaintahojen laaja sitoutuminen mukaan lukien päättäjät.

Näiden lisäksi strategia tavoitteita ruotsalaiselle standardointitoiminnalle, kuten esimerkiksi:

- Ruotsi vahvistaa merkitystään kansainvälisessä standardoinnissa
- Standardien rooli lainsäädännön rinnalla tunnistetaan
- Ruotsalaisista innovaatioista tulee globaaleja standardeja
- Ruotsalaiset sidosryhmät tietävät ja ymmärtävät, miten ne voivat hyödyntää standardeja vahvistamaan omia toimintojaan